

Af Jørgen Bollerup Hansen - Århus stiftidende 25/8 - 2002 - **Seks år i et helvede**

ÅRHUS: Det blev nogle meget lange sekunder. Den 53-årige kvinde, der sad ved kassen i Unibank i Tranbjerg, husker det som uendelig lang tid. Hun sad med en drabelig dolk i nakken. Imens forsøgte hun at samle penge sammen i en plasticpose til en maskeret røver. Kort forinden var han kommet ind i banken med en stor dolk i hånden og en sort elefanthue over hovedet. Hans jakke var blå, og hans cowboybukser og kondisko var beskidte: Han forlangte penge. Det var fredag 13. december 1996. Klokken var cirka 15.20, der var ikke langt til lukketid. Det var, som om tiden stod stille. Da hun havde stukket nogle pengebundter ned i hans medbragte pose - 32.000 kr. viste det sig senere - greb han posen, trak kniven til sig og løb ud af banken. Han forsvandt til fods bagom bygningen. De sidste, der så ham, så ham forsvinde i et stisystem i retning mod boldbanerne. En cirka 25-årig mand, 180 centimeter høj og spinkel til almindelig af bygning - som det hed i den efterlysning, som politiet sendte ud efter raveriet. Røveren er aldrig blevet fanget. Men røveriet har stort set ikke været ude af tankerne hos den 53-årige kassedame siden. Først for cirka halvanden måned siden begyndte angsten at slippe sit tag i hende. Det kommer vi tilbage til.

Farlig krisehjælp

Kvinden hedder Lene og bor i den sydlige del af Århus kommune.

I dagene efter røveriet skete der nogle ring, der gør, at hun endnu i dag ikke vil stå frem med billede og efternavn. Hun ønsker at være anonym.

- Havde jeg bare hentet hende, efter at hun havde fået snakket røveriet og oplevelsen igennem med sine kolleger. Så var vi taget hjem og havde spist en god middag og fået et glas vin til. Så er jeg overbevist, om at det aldrig var gået så galt, siger hendes mand. Men det gik galt. I stedet for at komme hjem, blev Lene sammen med de andre ansatte i banken hele aftenen sammen med en tilkaldt krisespsykolog.
- Psykologen blev ved og ved med at genspille røveriet. Jeg ville ikke op i kassen og sidde. Jeg nægtede det i første omgang. Men han sagde, at det skulle jeg. Så gjorde jeg det. Men det blev kørt ud over enhver rimelighed. Det blev bare ved og ved, det var vanvittigt, siger hun og fortæller, at flere andre kolleger bagefter havde men, så de måtte have hjælp. Endda kolleger, der ikke opholdt sig i banke-lokalet under røveriet, fik det skidt. Men for Lene stoppede det ikke her.

Telefonen ringede

Tre dage efter - det var mandag - ringede røveren til hende hjemme på hendes private bopæl. Eller i alt fald en mand, der udgav sig for at være røveren.

- Han sagde, at han godt vidste, hvor jeg boede, og at han nok skulle få mig ned. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre, men det gjorde mig usikker.

Der kom flere opkald. Det fortsatte i cirka 14 dage. En enkelt gang tog en psykolog, der var i hjemmet for at snakke med hende, røret. To gange var det hendes mand, der tog telefonen. Hver gang blev røret i den anden ende bare smidt på.

- Men sidste gang, jeg tog telefonen, fik han at vide, at det var slut med den her leg. Nu havde vi arrangeret os, så vi kunne spore hans opkald. Derefter fik vi fred, fortæller Lenes ægtefælle.

Men skaden var sket. Røveriet ville ikke slippe sit tag i Lene.

- Jeg turde ikke gå ud alene. Jeg turde ikke tømme postkassen, åbne fordøren eller tage telefonen. Jeg kunne allerede mærke det efter første gang. Men jeg fik det dårligere og dårligere. Det er svært at forstå for andre, for udenpå kunne man jo ikke se noget på mig, fortæller hun.

Badet i sved

Hun kom da også tilbage i sit job i Unibank igen. På sin vante plads. Men det kostede dyrt, og efter et halvt år begyndte hun pludselig uden varsel at falde om. Ren blackout.

- Jeg blev skannet og undersøgt på Århus Kommunehospital, men neurologerne kunne ikke finde nogen forklaring. Jeg kom også til psykiater, og han gav mig noget nervemedicin. Det var jeg ked af, at jeg skulle have, men det var et mareridt. Jeg var så træt, så jeg kunne falde sammen. Og jeg vågnede stort set hver nat med mareridt og var badet i sved.
- Vi måtte opgive al selskabelighed. Lene kunne ikke klare at være sammen med ret mange personer ad gangen. Hun kunne ikke klare at komme i supermarkeder. Og det var slut med at rejse i fly på ferieture, som vi ellers havde gjort så ofte, fortæller hendes mand.

- Hvis jeg var sammen med mange, blev jeg bange og svimmel og jeg kunne ikke tale, forklarer Lene, som var yderligere hæmmet af, at hun led af begyndende nærsynethed på grund af forkalkning i øjet.

I begyndelsen af august 1997 blev hun indkaldt til et møde med en ung stræbsom personalechef- sådan oplevede hun hende - fra Unibanks hovedafdeling i København.

Personalechefen gav hende meddelelsen om, at hun ville blive fyret på grund af for meget sygefravær - det var den formelle årsag. Banken kunne ikke bruge hende længere.

- Jeg er stadig skuffet over den behandling. Jeg havde været ansat i Unibank siden 1964. Jeg havde slet ikke tænkt på at stoppe endnu, siger hun.

Lige meget hjalp det

Lene blev også sendt til psykolog. I trekvart år gik hun til samtaler, men lige meget hjalp det.

- Du må slå dig til tåls med de nervepiller, du får, lød til sidst den opgivende melding fra hendes læge.

Hun forsøgte sig også med en hypnotisør. Det hjalp heller ikke.

Hun var så handicappet, at hun knap kunne færdes. Hendes ben var så spændte, så hun næsten ikke kunne gå op ad en trappe af bare frygt for at falde. Forårsaget af adskillige faldulykker, hvor hun endda havde oplevet at pådrage sig to forstuede knæ på én og samme tid.

- Jeg er vågnet med mareridt, fuldstændig ødelagt, tre gange på samme nat. Jeg kunne stadig se roveren holde en kæmpestor kniv over ryggen på mig. På grund af elefanthuen kunne jeg kun se hans øjne.

- Førhen ville jeg ikke kunne sidde her og snakke med dig om det, som jeg gør nu, fortæller hun.

- Så ville mine hænder være knyttede og jeg ville begynde at svede.

Men der er sket en afgørende ændring. Frygten er nu, efter næsten seks, år tilsyneladende blevet knækket.

Det store skift

Det store skift skete faktisk samme dag, som hun opsøgte akupunktøren og zoneterapeuten Kim Haugaard i Tranbjerg.

Hun havde tilfældigt læst, at han havde hjulpet andre. Og så var hun svært godt motiveret, da hendes mand snart fylder rundt. Selv om hun næsten ikke turde tro, at hendes liv kunne forandres.

-Jeg skulle virkelig tage mig sammen, men jeg syntes ikke, det kunne passe, at vi slet ikke kunne holde hans fødselsdag, fordi jeg ikke kunne være med til noget. Det var en chance, fortæller hun.

Chancen gav pote. Kim Haugaard faldt især over de voldsomme spændinger, som Lene gik med omkring øjnene.

Kim Haugaard fokuserer i sine behandlinger især på skævheder og spændinger i kroppen. Skævheder, der kan arbejde sig fast og blive værre, fordi kroppen spænder, og musklerne risikerer at syre til - sådan som også idrætsfolk kender det.

Han er overbevist om, at spændingerne også kan påvirke en person psykisk i negativ retning. Sådan, som det måske er sket for Lene, fordi chokket blev siddende i hende.

Det var i al fald hans teori.

Hun har nu fået tre behandlinger med akupunktur og med tynde indlæg i skoene. Alt sammen ting, der skal rette hende op. Samtidig vurderede han, at hendes briller med glidende overgang har forstærket spændingerne. Hun har derfor bestilt nye briller.

Angsten har sluppet

- Det første, han sagde, var, at jeg ville komme til at slappe langt mere af i øjnene. Og det er sket.

- Jeg kan i det hele taget mærke, at jeg retter mig meget bedre op. Jeg kunne mærke indlæggene i skoene med det samme. Mine fødder blev varme, jeg er igen blevet sikker på benene, og jeg har kun haft mareridt om natten en enkelt gang siden. Noget som Kim også sagde, at jeg ville kunne få.

- Det her er det bedste, der er sket i de sidste fem år. Det er en stor sejr for mig.

Hendes mand er ikke mindre begejstret.

- Hendes øjnene er rolige igen. De er ikke store og opspilede på den modbydelige måde, som de har været. Hendes hud og hænder er heller ikke klamme, som de ellers har været.

Om det alene er behandlingen eller det også er tro, der har hjulpet hende - det ved parret ikke. Kim Haugaards forklaringer er logiske. Det er fysik og neurologi, som han siger. Men det er også lige meget, hvad der er årsagen - Lene er begyndt at se fremad igen.

Forleden tog hun med ægtefællen på en dagtur til Flensborg. Sådan noget har hun helt været afskåret fra i mere end fem år.

Sidste kapitel er dog tilbage. Røveriet blev helt efter bogen indberettet som en arbejdsskade til Arbejdsskadestyrelsen.

Lene fik allerede sidste år tilkendt mellemste førtidspension, da hun ikke er i stand til at arbejde. Men erstatning for skade og godtgørelse for mistet arbejdsindtægt - den sag kører fortsat i systemet.

- Men jeg håber, at jeg kan give andre, der slås med langvarige skader og sygdom; nyt håb. Man skal ikke opgive at få det bedre, siger hun.

Psykisk chok

- I 2001 blev der i alt anmeldt 543 sager om arbejdsskade i forbindelse med psykisk chok på danske arbejdspladser.
- Året før var tallet 619 indberetninger, i 1999 var tallet 531.
- Foruden psykisk chok ved røveri dækker det også psykiske mén efter overfald og trusler generelt.
- Af de 531 sager fra 1999 er erstatningskravet anerkendt i 197 sager.
- Af disse er 113 sager endnu ikke færdigbehandlet, hvad angår beløbsstørrelsen.
- Samtidig er erstatningskravet afvist eller endt med en nul-afgørelse i 334 sager.
- Det svarer til, at 37 procent af de anmeldte sager indtil dato er endt med en erstatning.
- Erstatningen kan dels dække godtgørelse for varigt mén, dels erstatning for tab af erhvervsevne.